

LAPSEN ASIOIDEN JÄRJESTÄMINEN AVIOERON JÄLKEEN

Jos lapsen vanhemmat eivät ole keskenään sopineet lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta, he voivat

- a) tehdä sopimuksen lapsen asuinpaikkakunnan sosiaalitoimissa lastenvalvojan luona tai
- b) esittää avioerohakemuksessa alaikäisten lastensa huoltoa, asumista, tapaamisoikeutta ja elatusapua koskevia vaatimuksia. Hakemuksen voivat tehdä vanhemmat yhdessä tai toinen vanhemmista yksin. Eron jälkeisiin järjestelyihin löytää apua vanhemmuussuunnitelmasta <https://stm.fi/vanhemmuussuunnitelma>.

1. Lapsen huolto

Jos lapsi on vanhempiensa yhteisessä huollossa, vanhemmat päättävät yhdessä lapsen kannalta merkittävistä asioista kuten lapsen asuinpaikasta, päivähoidosta, koulusta, terveydenhuollosta, nimestä, passista, uskonnosta jne. Yksinhuoltaja päättää yksin näistä asioista.

2. Lapsen asuminen

Eron jälkeen lapsi voi asua kummankin vanhempansa luona vuorotellen tai vain toisen vanhemman luona, mutta tavata toista vanhempaa säännöllisesti.

Jotta kysymys olisi vuoroasumisesta, lapsen tulisi asua yhtä paljon tai lähes yhtä paljon (vähintään 40 prosenttia ajasta) kummankin vanhempansa luona.

Vuoroasumisjärjestelyn osalta on syytä määritellä, milloin lapsi on kummassakin kodissa sekä lomia ja pyhiä mahdollisesti koskevat erityisjärjestelyt.

Lapsella voi olla vain yksi kotikunta ja siellä oleva asuinpaikka, vaikka hän tosiasiallisesti asuisi vuorotellen kummankin vanhempansa luona. Tällöin hakemuksessa tulee ilmoittaa, kumman vanhemman luona on lapsen virallinen, väestötietojärjestelmään merkittävä asuinpaikka. Tämän asuinpaikan mukaan määräytyy esimerkiksi lapsen päiväkoti, lähikoulu ja terveydenhuolto.

3. Lapsen tapaamisoikeus

Lapselle voidaan vahvistaa oikeus tavata sitä vanhempaa, jonka luona hän ei asu.

Tapaamisoikeuden tulee edistää lapsen hyvinvointia ja toteuttaa hänen etuaan eron jälkeen. Lapsella on oikeus ylläpitää hänelle tärkeitä ihmissuhteita. Tapaamisoikeuden laajuutta ja toteutusta harkittaessa vanhempien on hyvä ottaa huomioon lapsen ikä ja toiveet, lapsen koulunkäynti ja harrastukset sekä mahdollisesti tarvittavat erityisjärjestelyt.

Tapaamisen ja luonapidon yksityiskohdat tulee määritellä selkeästi. Hakemuksessa tulee ilmoittaa, milloin ja miten usein lapsi tapaa vanhempaansa. Arkirytmien lisäksi on hyvä ottaa huomioon lomat ja pyhät sekä muut mahdolliset järjestelyt.

4. Lapsen elatusapu

Vanhemmat vastaavat yhdessä ja kykynsä mukaan lapsensa elatuksesta myös eron jälkeen.

Elatusapu tarkoittaa rahasuoritusta, jolla lapsen vanhempi osallistuu lapsen elatuksesta aiheutuviin kustannuksiin.

Elatusapuvelvollisuus ja elatusavun määrä määräytyy tapauskohtaisesti. Arviointiin vaikuttavat monet erilaiset seikat, mutta lähtökohdana on lapsen yksilöllinen elatuksen tarve ja vanhempien elatuskyvyt.

Yleensä elatusapu vahvistetaan maksettavaksi kuukausittain siitä päivästä alkaen kun elatusapua koskeva hakemus on saapunut kärjαιοikeuteen. Hakemuksessa tulee ilmoittaa vaatimuksen euromäärä.

Erityisen painavista syistä elatusapu voidaan kuitenkin vahvistaa taannehtivasti vuoden ajalta ennen hakemuksen jättämistä käräjäoikeuteen. Hakemuksessa on tällöin ilmoitettava taannehtivan elatusapuvaatimuksen perusteltu syy ja alkamisajankohta.

Elatusavun määrää voidaan myöhemmin vaatia muutettavaksi olennaisesti muuttuneiden olosuhteiden perusteella.

Elatusvelvollisuus päättyy, kun lapsi täyttää 18 vuotta.

5. Lapsen kanssa käytävä keskustelu

Vanhempien erotessa lapsella on suuri tarve saada tietää, mitä hänen elämässään tulee tapahtumaan. Tehdessään päätöksiä lapsen tulevaisuudesta vanhempien tulee keskustella niistä lapsen kanssa, jos se on lapsen ikään ja kehitystasoon nähden mahdollista. Pääsääntöisesti tällaisen keskustelun käyminen on mahdollista vasta kouluikäisen lapsen kanssa. Vanhempien on otettava huomioon lapsen ajatukset ja toivomukset. Lapsen tehtävä ei ole kuitenkaan ratkaista asioita, vaan vastuu lapsen edun mukaisesta päätöksestä on vanhemmilla.